

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЧЕРЕЗ АНАЛІЗ ФАКТОРІВ, ЩО НА НЕЇ ВПЛИВАЮТЬ

В сучасних умовах ведення господарства інформація є найціннішим ресурсом для здійснення процесу управління, адже вона завжди пов'язана з реалізацією всіх управлінських функцій, таких як планування, організація, мотивація і контроль.

Відомо, що бухгалтерський облік є основою інформаційного забезпечення в діяльності підприємства. Його головне завдання – забезпечення як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів інформацією про фінансовий стан і діяльність підприємства, на підставі якої приймаються управлінські рішення. Вважаємо, що сучасний бухгалтерський облік неодмінно повинен бути якісно краще, ніж традиційний (класичний), однак необхідно встановити чіткі критерії його оцінки.

Аналіз літературних джерел, присвячених питанням якості інформації в цілому, і якості бухгалтерської інформації зокрема, дозволив виділити наступні фактори, що впливають на неї: законодавче регулювання; правові норми, стандарти і ступінь застосування професійного судження, процес формування і подання, джерела подання, суб'єкт подання, користувачі інформації (або кінцеві споживачі). З огляду на ці фактори, пропонуємо наступні шляхи підвищення якості облікової інформації:

1. Законодавче регулювання, правові норми, стандарти і ступінь застосування професійного судження. Для сучасного бухгалтерського обліку не достатньою є наявність сильної нормативної бази і сучасних технологій. Настільки ж важливою, як і існуючий професіоналізм осіб, що ведуть бухгалтерський облік, є їх етична позиція. Тому не можна допускати, щоб припущення бухгалтера впливали на якість облікової інформації. На нашу думку, сучасне законодавство занадто розширило сферу застосування професійного судження. Отже, для підвищення якості облікової інформації на законодавчому рівні слід ввести додаткові принципи, зокрема, принцип документування, звужити сферу застосування професійного судження, а на рівні господарюючого суб'єкта – чітко визначити принципи облікової політики, і здійснювати контроль власниками підприємства.

2. Процес формування та подання інформації, джерело надання. Оцінка якості інформації, перш за все, починається з оцінки джерел її надання - первинних документів, облікових реєстрів і форм фінансової та інших видів звітності. Щоб забезпечити правдивість інформації, необхідно забезпечити правильність її накопичення, способів збору, реєстрації. Отже, для підвищення якості облікової інформації на законодавчому рівні слід ввести нові типові форми первинних документів, а на рівні господарюючого суб'єкта – раціонально організувати облік; забезпечити правильність накопичення, способів збирання, реєстрації інформації; зменшити розрив між термінами подій і відображенням їх в бухгалтерських документах; забезпечити відповідний контроль, що попереджує можливість зміни показників звітності.

3. Суб'єкт надання. Не дивлячись на сильне законодавче регулювання, користувачі бухгалтерської інформації залежать від того, наскільки правильно застосовуються бухгалтерські концепції при підготовці звітності. Отже, на якість бухгалтерської інформації також впливають особи, складові і надають цю інформацію. А саме такі їх характеристики, як: ступінь володіння ними інформації про підприємство, знання чинного законодавства та вміння використання різних правових (цивільних, адміністративних, податкових та інших) норм, вміння використання інформаційних систем і знань в системі бухгалтерського обліку. Причому, на перше місце слід поставити не так професійні, скільки особистісні характеристики суб'єктів обліку. Відповідно, на законодавчому рівні слід: створити системи захисту інтересів користувачів, попереджувати фальсифікації звітності та спотворення інших бухгалтерських даних, створити принципи і стандарти поведінки бухгалтера (кодексу етики), а на рівні господарюючого суб'єкта – впроваджувати і закріплювати бухгалтерську етику на рівні підприємства.

4. Користувачі інформації (або кінцеві споживачі). Інформація, яка виходить із системи бухгалтерського обліку, повинна сприяти прийняттю раціональних економічних рішень як всередині підприємства, так і зовнішніми його користувачами. На якість такої інформації впливають не тільки особи, які надають таку інформацію, але і особи, які здійснюють її перевірку (аудитори, контролери), а також, безпосередньо користувачі. На цьому етапі неможливо здійснити законодавчий вплив на вимоги зацікавлених осіб, проте на рівні господарюючого суб'єкта можна забезпечити якісний контроль.

Висока якість облікової інформації забезпечить лише застосування цілісних принципів обліку (або єдиної облікової політики) і обліку всіх факторів, що впливають на побудову якісної інформаційної системи, в тому числі системи бухгалтерського обліку.